

מוזים לרבי יוסי שהיחיד יכול לתרום לשל ציבור, שהרי בברייתא מבואר שחכמים סוברים שיום טוב של נדבת העצים נוהג גם בזמן שאין בית המקדש קיים, ובהכרח שיום טוב זה אינו על תרומת העצים שבכל שנה ושנה, שאילו היה כן, לא היה נוהג לאחר החורבן, ומוכח שלדעת חכמים לא היו היחידים תורמים עצים, ויום טוב זה הוא על כך שתורמו בשעת בנין הבית, ולכן הוא נוהג גם לאחר החורבן [ולדעת רבי יוסי, יום טוב של נדבת העצים אינו נוהג לאחר החורבן, כי לשיטתו יום טוב זה הוא על תרומת העצים שאותם יחידים היו תורמים בכל שנה ושנה גם לאחר בנין הבית, ולכן לאחר החורבן שאין תורמים עצים, אין יום טוב זה נוהג] (רבינו משולם, ר"ש סיריליאו. רגה מהר"א פולדא ופני משה).

ובהגהות הגר"א גרס **מְתִיבָא פְּלִיגָא עַל רְבִי אַחָא**, ולגירסא זו הגמ' מקשה מהברייתא על ר' אחא שסובר שחכמים חולקים על רבי יוסי גם בעצים שהם מכשידי קרבן, שמשלשון הברייתא 'בשעת הקרבן', משמע שגם לדעת חכמים היחידים היו מביאים קרבן עצים, כלומר עצים ממש (ע"פ קרבן העדה וביאור הגר"ח קניבסקי; תקלין חדתין).

רבי ישמעאל כדעתיה דרבי ישמעאל דאמר אין העומר בא מן הסוריא כדעתיה דאמר יצא קציר העומר שהוא מצוה - כשם שאמר רבי ישמעאל שאין העומר בא אלא מתבואת הארץ, ולכן סובר שמצות קצירת העומר דוחה שביעית [ואין אומרים שיקצור מתבואת חוץ לארץ בלי לדחות את איסור קצירה בשביעית], כך סובר שמצות קצירת העומר דוחה שבת [קרבן העדה. וראה מהר"א פולדא ותקלין חדתין]. ויש שפירש, שכשם שסובר רבי ישמעאל שהדין שצריך להביא את העומר מתבואת ארץ ישראל אינו רק לכתחילה אלא הוא לעיכובא, כך סובר שהדין שצריך לקצור את העומר ביום ט"ז הוא לעיכובא, ואי אפשר לקצרו קודם זמנו, שאם לא כן, לא היתה קצירתו דוחה שבת, שהרי מלאכה שאפשר לעשותה בהיתר קודם השבת אינה דוחה את השבת (ר"ש סיריליאו).

מאן תנא שומרי ספיחית בשביעית נוטלין שקרן מתרומת הלשקה רבי ישמעאל היא - שסובר שהעומר ושתי הלחם אינם באים מתבואת חוץ לארץ, שאילו היה אפשר להביאם מתבואת חוץ לארץ, לא היו טורחים להעמיד שומרים בארץ ישראל לשמור על הספיחים, אלא היו מביאים מחוץ לארץ משדות זרועות (רבינו משולם; קרבן העדה). ויש שפירש, שאילו היה אפשר להביאם מתבואת חוץ לארץ, היה אסור להביאם מספיחי שביעית, משום שבשירפתם על גבי המזבח נדחה איסור הפסד פירות שביעית (ר"ש סיריליאו, בפי שני). או משום שספיחים אלו אסורים באכילה [לדעת רבי עקיבא (פסחים ב, א), שספיחי שביעית אסורים באכילה מן התורה], ודבר שאסור באכילה אינו קרב על גבי המזבח (שם, בפי ראשון).

ההו עומר מהו שזרע בתחילה - כשאין ספיחין, האם מותר לזרוע בשביעית לצורך העומר, כשם שמוותר לקצור בשביעית לצורך העומר (תקלין חדתין). ויש שפירש, שספק הגמ' הוא האם מותר לזרוע בסוריא [ששביעית נוהגת בה רק מדרבנן] לצורך העומר (תלמידי הרשב"ש), אבל בארץ ישראל ודאי שאסור, שלא מצינו שהותרה לצורך העומר אלא קצירה, שיש בה מצוה, אבל זריעת העומר שאין בה מצוה, לא הותרה (חז"א שביעית כב, ג).

משל צבור - וכיון ששומרי הספיחים ששמרו עליהם בחינם עשויים להתכוון לזכות בהם, נמצא שכשיביאום לקרבן, לא יהיה הקרבן משל ציבור, שלדעתם 'אין קרבן יחיד משנתנה לשל ציבור' (קרבן העדה; תקלין חדתין). ורבי יוסי חולק וסובר ש'קרבן יחיד משנתנה לקרבן ציבור' (קרבן העדה לעיל ט, ב), וכמבואר מדברי הגמ' להלן בסמוך. ביאור זה במחלוקתם, הוא כדעת רבא [בב"מ קיח, א], לפי לישנא קמא], שאמר שיסוד המחלוקת הוא האם חוששים שמא השומר 'לא ימסרם יפה יפה' לציבור, שלדעת חכמים חוששים שמא לא ימסור [-יתרם] את הספיחים בלב שלם [כיון שנוח לו שיקרבו משלו (ר"ש"ש ד"ה ורבנן)], ולדעת רבי יוסי אין חוששים לכך (רבינו משולם; תלמידי הרשב"ש; ר"ש סיריליאו. וראה בב"מ שם ביאורים נוספים במחלוקתם).

ולחכמים החוששים שמא לא ימסור בלב שלם, אף שבפיו הוא אומר שמוסרם להקדש ודברים שבלב אינם דברים' (כמבואר בגמ' (קידושין מט, ב), כאן אלו 'דברים שבלבו ובלב כל אדם', שנחשבים 'דברים' (המגיה למשנה למלך שקלים ד, ו. ומה שחכמים נקטו לשון 'חוששין', ראה באר יצחק אה"ע י, ו, שאינו בגדר ספק, אלא אומדנא דמוכח ובגדר ודאי).

ומה ששינונו לעיל (ג, ב) שנישים ועבדים וקטנים ששקלו, מקבלים מידם, הוא גם לדעת חכמים, ואין חוששים שמא לא מסרוהו יפה יפה, שדוקא בקרבן העומר ובשתי הלחם שגם לשומר יש חלק בהם, חוששים שלא ימסרם יפה יפה, שסבור שהטעם שבית דין אמרו לו שימסרם יפה הוא כדי שלכל הציבור יהיה חלק בהם, וכיון שנוח לו שיהיו קרבים משלו, חוששים שלא ימסרם יפה יפה, אבל נשים עבדים וקטנים, שאין להם חלק במחצית השקל, אין חוששים שלא ימסרוהו יפה כדי שיהיה קרב משלהם, שהרי הם רואים שאין הקב"ה חפץ שיהיה להם חלק בקרבנות ציבור אפי' בשותפות, ולא ברשיעי עסקינן (משנה למלך שם. וראה תוס' י"ט כאן).

גמרא. דרבי יוסה היא וכו' - דברי הברייתא שיחיד יכול לתרום עצים לצורך הציבור, הם כדעת רבי יוסי הסובר ששומרי הספיחים מסרם לציבור, אבל לדעת חכמים שאין השומרים יכולים לתורמם לציבור [לפי שחוששים שמא לא ימסרום יפה יפה], אף לענין עצים אין היחיד יכול לתרום לצורך הציבור (תקלין חדתין). ולדעת חכמים, 'זמן עצי כהנים והעם' [המוזכר במשנה בתענית (כו, א)] נקבע ליום טוב זכור לכך שכשעלו מן הגולה משפחות אלו תרמו עצים למערכה, אבל לדורות הבאים לא קיבלו מהן עצים לציבור [ורק בשעה שעלו מהגולה הותר להן לתרום, שהיתה זו שעת הדחוק] (רבינו משולם, ר"ש סיריליאו. וראה שיידי קרבן).

מה פליגינן בגופו של קרבן אכל במקשידי קרבן כל עמא מודיי וכו' - וטעם החילוק, שדוקא בגופו של קרבן סוברים חכמים שאין ליקח משל יחיד, שדין זה שקרבן ציבור צריך להיות קרב משל ציבור הוא לעיכובא [שאם לא יהיה משל ציבור, לא יצאו הציבור ידי חובתם בקרבן שאינו שלהם], ולכן חששו חכמים שמא לא ימסרם לציבור יפה יפה, אבל במקשידי קרבן, שהדין שצריכים להביאם משל ציבור אינו לעיכובא, לא חששו חכמים לכך (ע"פ מקדש דוד קדשים לה, א ד"ה אמרינן).

מתניתא פליגי על רבי יוסי וכו' - הברייתא חולקת על רבי יוסי בשם ר' אילא שסובר שבבעצים שהם מכשידי קרבן חכמים